

Nasjonal kontroll over vannkrafta!

Fra tidlig på 1900-talet har vi som nasjon bygd opp et system på kraftsektoren som har tjent oss godt. Det har sikret landet forsyningssikkerhet og lave strømpriser. Norge har opparbeidet en viktig konkurransefordel, der norske strømpriser har ligget vesentlig lavere enn i land vi konkurrerer med. Nå er denne fordelene i ferd med å forsvinne.

Den stadig tettere tilknytningen til Europa, og da spesielt de to siste kablene til Tyskland og Storbritannia som økte eksportkapasiteten med 40%, har bidratt til stor prissmitte fra et dysfunksjonelt europeisk strømmarked med høye og svært varierende strømpriser.

De høye strømprisene har smittet over på prisene på nær sagt alle varer og tjenester, med høyere inflasjon og økte renter som resultat. Selv om det er etablert kompensasjonsordninger for husholdningene, landbruket og frivilligheten har strømpriskrisen fått dramatiske konsekvenser for innbyggere, næringsliv og norsk økonomi.

I Hurdalsplattformen er det slått fast at den konkurransefordelen vi har hatt i Norge med lave strømpriser skal videreføres, noe som er en viktig forutsetning for å utvikle attraktive lokalsamfunn og lønnsomt næringsliv i hele landet. Imidlertid er dette i direkte strid med prinsippene i EUs energimarked, der målet er like energipriser i hele markedet.

Problemene vi i dag har med et volatilt og dysfunksjonelt strømsystem må følges opp gjennom en helhetlig politikk som sikrer suveren norsk styring og kontroll over vannkraftressursene og alle avgjørelser med betydning for energisikkerheten og strømprisene i Norge.

Østfold Senterparti ber regjeringen sørge for folkevalgt styring og kontroll over krafta bygd på følgende prinsipper:

- EUs fjerde energimarkedspakke innlemmes ikke i norsk lov, ei heller utvalgte direktiver og forordninger.
- Vi må reforhandle avtalene og sikre kontroll over strømkablene til Storbritannia og Tyskland som ble åpnet av regjeringen Solberg i 2021, og vi må si nei til å fornye konsesjonen til Skagerak 1 og Skagerak 2 til Danmark når den utløper i 2026.
- Forsyningssikkerheten i Norge må sikres gjennom krav til magasinifylling. Det kan ikke tillates netto energiekspert når vannmagasinene er under et nivå som setter forsyningssikkerheten gjennom året i fare. Det må fastsettes kapasitetsgrenser for kraftutveksling som ivaretar et slikt prinsipp.
- Statnett fortsetter å administrere kjøp og salg av strøm gjennom kablene, herunder sikre eksport av overskuddskraft, en balansert kraftutveksling og mulighet for import når vi trenger det.
- Det må på plass mekanismer som sikrer at prisdannelsen i Norge i større grad skjer i skjæringspunktet mellom nasjonal produksjon og etterspørsel, som f.eks. gjennom en

eksportavgift som gjør det mindre lønnsomt å eksportere når strømprisene i Europa er høye.

- Det må tas initiativ til forhandlinger med EU og Storbritannia for å finne omforente løsninger, der EØS-avtalen i dag hindrer Norge i å treffe ensidige nasjonale løsninger.
- Elektrifiseringen av olje- og gassinstallasjoner stanses til fordel for gassverk med rensing og karbonfangst. Arbeidet med å lage en nasjonal plan for fremtidig energiforsyning startes.
- Inntil vi har fått på plass strukturelle endringer som sikrer Senterpartiets mål om stabile, forutsigbare og konkurransedyktige priser for alle, må vi jobbe for at strømprisene til næringslivet og offentlig sektor ikke blir skadet av at forbrukerne får gunstige fastprisavtaler på strøm